

Povolání Duchem svatým do mezinárodní misie

(referát na sympozium VOŠMT v Kolíně)

David Symon

Student PhD na Oxford Centre for Mission Studies

31.1.2020

Anotace:

Vycházím z toho, že misiologie a pneumatologie jsou provázané – Duch svatý stál na počátku mezinárodní misie. Kniha ‚Skutky apoštolů‘ by se mohla jmenovat ‚Skutky Ducha svatého skrze apoštoly v Jeruzalémě, v Judsku, v Samaří a až na samém konci (tehdy dosažitelné) země‘. Moje teze je, že v souladu s tím, že Duch vane, kam chce (Jn 3), existují různé způsoby, bez nutnosti vytváření hierarchie mezi nimi, jakými Duch svatý povolává lidi do služby v mezinárodní misii. V tomto příspěvku se způsobům povolání Duchem budu věnovat podrobněji, a to s přihlédnutím ke 1. knize Skutků a k 2. praxi současných českých misionářů v zahraničí.

1. ÚVOD

V této praktické reflexi bych se rád zaměřil na jednání Ducha v oblasti povolání misionáře do mezinárodní misijní práce. Cílem referátu je porozumět, jak Duch svatý mluví a povolává, připomenout téma misie v souvislosti s Duchem svatým a poskytnout několik impulsů do závěrečné diskuse na tomto sympoziu.

Timothy Tennent se ve svém ‚Inviation to World Missions: A Trinitarian Missiology for the Twenty-first Century‘ (Tennent 2010) kriticky vyhrazuje vůči určitým soudobým trendům:

„Současná misiologie dává velký důraz na dovednost lidského úsilí, na sociologické modely a na propracované strategie. V porovnání s tím je důraz na koncepční pojetí misie jako zejména prodloužení služby Ducha svatého menší“¹.

Tento výrok sice v úplnosti nepopisuje realitu ve misiologických kruzích a dá se s ním souhlasit pouze s výhradami, nicméně jistým způsobem ilustruje, že úloha Ducha svatého v misii je často podhodnocená. Proto považuji téma povolání Duchem svatým do misie za velice aktuální a obohacující. Vycházím z toho, že misiologie a pneumatologie jsou provázané – Duch svatý stál na začátku mezinárodní misie. Na knihu ‚Skutky apoštolů‘ by se v určitém smyslu mohl vztáhnout název ‚Skutky Ducha svatého skrze apoštoly v Jeruzalémě, v Judsku, v Samaří a až na samém konci (tehdy dosažitelné) země‘.

Na úvod je třeba položit si otázku: ‚Proč povolání? Jak je to významné, nestačí jít a práci dělat?‘ ‚Práce‘, ‚zaměstnání‘, ‚povolání‘, to jsou slova, která se běžně používají zaměnitelně, zde se ale budeme zabývat povoláním ve smyslu prvotního impulsu, které misionář vnímá z Boží strany, aby se začal angažovat v misii. Zabývat se povoláním do mezinárodní misie může být významné z několika důvodů:

1. V Bibli si můžeme všimnout, že Duch svatý povolával.
2. Misionáři po celém světě dosvědčují, že bylo pro ně povolání důležité, bez něj by nikam nešli nebo by svou činnost předčasně skončili. Podstata mezinárodní nebo mezikulturní práce vyžadují Boží povolání. Není to jako zvolit si zaměstnání, např. že budu buď číšník nebo kuchař. Jen zlomek křesťanů odchází do zahraničí, a ne každý je povolán Duchem svatým čelit tlakům a specifikám práce v jiné zemi.

---

¹ Tennent 2010: 99-100. Můj překlad; originál: „*Contemporary missiology places great emphasis on the skill of human efforts, sociological models, and elaborate strategies, but comparatively less emphasis on conceptualizing missions as primarily and extension of the ministry of the Holy Spirit*“.

3. Většina vysílajících církví a misijních společností pozitivně hodnotí, případně i požaduje, aby měl misionář jasný smysl o svém působení v zahraničí (Moreau et al., 2000: 664).

Když se však řekne: „vyjít na základě Božího povolání“, zní to duchovně, pro někoho trochu tajuplně, mysticky. Je to něco, co před námi Bůh celou dobu skrývá a co máme usilovat objevit? Je nějaká jistota, že se k tomu dobereme? Musím se přiznat, že je pro mě výzva pokoušet se uchopit to, jak Duch svatý mluví. Přiznám se na začátku, že na to nemám recept. Spíše než o kategorizaci způsobů, jak Duch svatý povolává, je tento referát malým vhladem do způsobů povolání Duchem svatým a fascinace nad tím.

Konkrétní pojetí a struktura tohoto referátu je následující: V části (2.) přihlédnou ke knize Skutků apoštolských. Jedná se spíše o selektivní čtení než o zevrubnou exegezi, kde si všímám jednotlivých situací povolání Duchem svatým. V části (3.) uvádím několik příkladů povolání současných českých dlouhodobých misionářů v zahraničí. Ve finální fázi této části se pokouším o krátkou analýzu, kde hledám společná vlákna jednání Ducha svatého, v souvislosti s povoláním těchto jednotlivců do misie. V závěrečné části (4.) shrnuji způsoby Božího povolání do misie a docházím ke konečnému úsudku, co podle mě můžeme tvrdit o Duchu svatém a způsobech povolání lidí do služby v mezinárodní misii.

Nicméně, před tím, než postoupíme dále, je zapotřebí stručně osvětlit alespoň základní používanou terminologii. Když se řekne „misie“, vyvstávají mnohá pojetí tohoto pojmu. Christopher Wright definuje misii (*mission*) v kontrastu s lidským úsilím (*missions*) jako „naši oddanou účast jako Boží lid, na Boží pozvání a přikázání, ve vlastní misii Boha v rámci dějin Božího světa a pro vykoupění Božího stvoření“². To by více odpovídalo konceptu *Missio Dei*, kdy misie je něčím více než pouhým „vysláním“ (lat. *mitto*) misionáře. Dále, i když se často setkáváme s konstatováním, že „každý je misionář“ (Cf. Tennent 2010: 126), ne každý se nutně angažuje v jiné kultuře než ve své vlastní. Typicky, jako misionář je považován mezikulturní pracovník, někdo vyslaný církví nebo misijní společností, aby misijně pracoval (Wright 2006: 23). Misionář je ale ten, kdo je poslán nést dobrou zprávu a teologicky vzato, cizozemská misie není oddělená od místní mise a „rozdíl mezi domácí a zahraniční misí nespočívá v podstatě, nýbrž v rozsahu“ (Bosch 1991: 10). Slovo „misie“ v Bibli nenalezneme, ale je biblická a důležitá, trochu s nadsázkou se dá ke vztahu misie k teologickým disciplínám říci, že Duch svatý jednal dříve, než byla sepsána ucelená systematická teologie o Duchu svatém,

---

² Wright 2006: 22-23. Můj překlad; originál: „Our committed participation as God's people, at God's invitation and command, in God's own mission within the history of God's world for the redemption of God's creation“.

pneumatologie. Tennent říká, že „misie je spíše matkou teologie, než nevlastní dítě teologie“ (Tennent 2010: 126), jelikož dobrá zpráva byla nejdříve kázána a až poté byly napsány teologické epištoly. Český misiolog Pavel Černý ve své studii ‚Vztah teologie a misiologie: Misijní hermeneutika‘ (Černý 2007) se k této problematice vyjadřuje podobnými slovy:

„Misiologie pomáhá prověřovat teorii i praxi ve vztahu k evangeliu a pomáhá chápat dějiny eschatologicky. Bez misie se církev nemůže považovat za apoštolskou a katolickou (všeobecnou), ve smyslu církve pro všechny. Misie, to není pouze aktivita církve. Misie je samotný výraz existence církve“³.

2. POVOLÁNÍ DO MISIE K POHANŮM VE SKUTCÍCH APOŠTOLSKÝCH

Když přihlédneme do Bible, cíleně do knihy Skutků, nalezneme více pasáží o povolání Duchem do služby jiným národům, do misie k pohanům. Jednalo se o hlásání evangelia Ježíše Krista, spolu s demonstrací Boží moc, skrze uzdravování, mluvení v jazycích, záchrany lidí na moři a další situace. Podíváme se na, zřejmě ne kompletní, výčet jednotlivých veršů (není-li uvedeno jinak, v překladu ČSP 2009). Uvádím zde stručně A. odkaz na verš a název situace, B. znění biblického textu a C. krátký komentář způsobu povolání Duchem svatým.

A. Sk 8,1,4-5: První kázání pohanům – Filip a další věřící v Samaří

B. „V ten den začalo veliké pronásledování církve, která byla v Jeruzalémě; všichni kromě apoštolů se rozprchli po území Judska a Samařska (.....) Ti tedy, kteří se rozprchli, procházeli zemí a zvěštovali slovo. Filip sestoupil do města Samaří a hlásal jim Krista“.

C. Skrze okolnosti pronásledování. Konkrétně i skrze Pavla (zajímavý paradox).

A. Sk 10,19-20: Petr poslán ke Kornéliovi

B. „Když Petr přemýšlel o tom vidění, Duch mu řekl: ‚Hle, tři muži tě hledají. Vstaň, sestup a jdi bez pochybování s nimi, neboť já jsem je poslal““.

C. Vidění ve dne; skrze anděla; přímý hlas Ducha svatého.

A. Sk 13,2: Vyslání Barnabáše a Pavla

B. „Když konali službu Pánu a postili se, řekl Duch svatý ‚Oddělte mi Barnabáše a Saula k dílu, k němuž jsem je povolal““.

---

³ Černý 2007: 3

C. Boží hlas. Nevíme, zdali nahlas, kdy více lidí přijalo stejné slovo, nebo to prožili to jednotně.

A. Sk 16,3: Vyslání Timotea

B. „Pavel chtěl, aby se s ním vydal na cestu, vzal jej a obřezal kvůli Židům“.

C. Povolání skrze jiného. Pavel usoudil, že ho vezme s sebou.

A. Sk 16,7: Zavřené dveře do Bithynie

B. „Pokoušeli se dostat do Bithynie, ale Ježíšův Duch jim to nedovolil“.

C. Není zřejmé. Měli nepokoj? Slyšeli hlas? Byly zavřené dveře skrze okolnosti?

A. Sk 16,9: Otevřené dveře do Makedonie

B. „V noci se ukázalo Pavlovi vidění: stál před ním nějaký makedonský muž a prosil ho: Přejdi do Makedonie a pomoz nám“.

C. Vidění v noci (sen).

A. Sk 18,2: Povolání Akvily a Priscilly

B. „Tam našel nějakého Žida jménem Akvila, který pocházel z Pontu, a jeho ženu Priscillu. Ten nedávno přišel z Itálie, protože Klaudius nařídil, aby všichni Židé odešli z Říma“.

C. Okolnosti pronásledování.

A. Sk 18,24: Povolání Apolla

B. „Do Efesu přišel Žid jménem Apollos, původem z Alexandrie, muž výmluvný, zběhlý v Písmech“.

C. Není zřejmé. Možná slyšel výslovný hlas Ducha, možná viděl potřeby a používal svůj talent (výmluvný a zběhlý v Písmech)?

A. Sk 21,11: Nasměrování Pavla do Jeruzaléma a dále do Říma

B. „Toto praví Duch svatý: Muže, jemuž patří tento opasek, Židé v Jeruzalémě takto sváží a vydají do rukou pohanů“.

C. Hlas Ducha svatého – skrze prorocství. Potvrzení toho, co už Pavel věděl.

A. Sk 25,12: Vyslání Pavla do Říma

B. „Nato Festus promluvil s radou a odpověděl: K císaři ses odvolal, k císaři půjdeš“.

C. Skrze okolnosti, s nadsázkou: nevěřící ho vyslali na misi.

Na těchto deseti příkladech je možno demonstrovat různorodost povolání Duchem svatým ke službě jiným národům, respektive etnickým skupinám. Existují různá působení Ducha, často přesně nevíme, jak to tehdy bylo a zdá se, že neexistuje ucelená šablona, jak Duch svatý jedná. Je zřejmé, že ať už tak, nebo tak, jednal mocně a díky úsilí apoštolů a mnohých anonymních hlasatelů evangelia v prvním století našeho letopočtu se Církev tak rychle rozšířila. Duch svatý dále povolával a jednal a stále podobným způsobem působí i v dnešní Církvi. Nyní nechám promluvit současné české misionáře ohledně povolání do mezinárodní nebo mezikulturní misie, k dokreslení různých druhů působení Ducha svatého.

3. PRAXE ČESKÝCH MISIONÁŘŮ: CITÁTY O POVOLÁNÍ NA MISII

Tato část obsahuje opět vždy výrok a krátký komentář způsobu povolání Duchem svatým. Zevrubnější analýza se nachází na konci této části, a především v rámci (4.) závěru. Výpovědi misionářů jsou zanechány v původním znění, včetně některých barvitých pasáží. Někteří respondenti si přáli zůstat v anonymitě. Níže uvedené citáty se zakládají na rozhovorech s misionáři, kteří buď ještě stále působí v dané zemi nebo se z misijního pole nedávno vrátili zpět do Česka. Rozhovory proběhly během let 2018 a 2019, v návaznosti na širší výzkumný projekt.

„Jel jsem do zahraničí kvůli cizincům tady, chtěl jsem jim porozumět. Sedím vedle Tomáše a ptám se ho: ‚Na čem pracuješ?‘, ‚Organizuju tým do Bosny‘, ‚Já taky‘.“ („O.“)

Povolání jako odpověď na potřebu – touha porozumět cizincům v Česku a lépe je zasáhnout

„Pavel, který byl tou dobou asi devět let jako misionář v Podgorici v Černé Hoře, k nám přijel na pár hodin. Velmi zajímavý člověk, hezky jsme si popovídali a vyměnili si adresy. Pak jsme se ale nekontaktovali. Pán to pak rozhýbal skrze všední věci, třeba že jsem se díval na televizi, na pořad Cestománie a tam bylo zrovna o Černé Hoře a já jsem si říkal: ‚Tam bydlí jeden můj známý‘. A pak nic. Jiný den měl ve sboru jeden bratr prezentaci o Černé Hoře a já jsem si říkal: ‚Možná bych se mohl ozvat Pavlovi.‘ A byl to zázrak, protože většinou adresy ztratím do deseti minut, byl to malý lísteček papíru. Ale vzpomněl jsem si, našel jsem ho v zápisníku. Napsal jsem mu, on mi odepsal, pak jsme se sešli na Skypu, povídali jsme a pak jsem se to trochu z legrace zeptal: ‚Co bys řekl, kdybychom přijeli?‘ A on řekl: ‚Tak jo, přijedte‘.“ (R.)

Povolání skrze okolnosti – drobné události

„Tak jsem jela s nimi, a to mi otevřelo oči. To byla ta životní zkušenost, kde se mě Bůh hodně dotýkal a myslím, že tam Bůh zapálil moje srdce pro misi, tam nějak určil směr mého dalšího života. To bylo na týden, podpořit tu místní službu mezi studenty. A když jsme tam byli, tak David mluvil o tom, že vlastně v té službě tam byl sám, že by potřeboval nějakého pomocníka. (.....) Neřekla jsem hned, že ne, i když to znělo bláznivě. Konkrétně si pamatuji na okamžik, kdy jsme se modlili na kopci za město, ve kterém jsme byli, a já si poklekla pod tíhou toho, jak Bůh naplnil mé srdce láskou a soucitem k lidem toho města a zármutek nad tím, že ještě neslyšeli evangelium, aby mohli uvěřit v Krista.“ („E.”)

Povolání skrze krátkodobý výjezd

Povolání skrze modlitbu – láska, soucit

„Ještě na vysoké škole jsem jeden den vnímala Boží pozvání k intenzivní modlitbě za vizi pro tehdy těžkou situaci v mé rodině, službu, ve které jsem v té době byla zapojena, a mou budoucnost. Pro mou budoucnost mi Bůh dal verš z Přísloví 31,8-9 ‚Otevři svá ústa za němého, za právo všech postižených, ústa otevři, sud’ spravedlivě a zastaň se utištěného a ubožáka.‘ Tento verš pro mne byl vždy směrodatný v rozhodování o směřování po dokončení studií. (.....) Má misijní činnost, ať už bude kdekoli, bude vždy propojena s osobní službou těm, kdo zažívají bezpráví a příkoří.“ („A.”)

Povolání jako odpověď na potřebu

Impuls k misi skrze verš z Písma

„Já jediný průser vidím, že jestli my křesťané nebudem těmhle národům sloužit – to je průser! Serious problem. Protože pak nám tady budou růst mešity (.....) A ta služba znamená to, že je budeme mít rádi, že se za ně budeme modlit, že na ně myslíme v dobrým, že prohlašujeme Boží království nad jejich životy a žehnáme jejich zemím.“ („J.”)

Povolání jako odpověď na potřebu, spojené s láskou k lidem

„Já jsem tady opravdu proto, že jsem se modlila za misionáře. Během války a po válce jsem cítila takovou tíhu pro lidi v bývalé Jugoslávii, který neměli možnost slyšet o Bohu a během války zemřeli. A modlila jsem se, aby Bůh poslal misionáře, ne někoho, kdo tady pronajme stadion a bude tady mluvit, ale někoho, kdo se sem přestěhuje a bude tady žít úplně normální život. A během nějaký doby mi Bůh odpověděl na tu modlitbu, na ty modlitby, to nebylo jednou, ale já jsem opravdu tu tíhu cítila hodně hluboce, skoro fyzicky. Řekl: ‚Můžeš jít ty‘. Ale v té době jsem měla super práci, byt, všechno, co jsem potřebovala, sloužila jsem v církvi a najednou mi Bůh říká: ‚Na misi můžeš jít ty‘. Tak jsem dala výpověď v práci, svůj byt jsem pronajala, a odjela jsem s tím, že to bude na nějakou dobu. A ta doba se protáhla. Takže já jsem takový naplnění svých vlastních modliteb! Prostě věřím, že mě sem Bůh povolal, a proto je to to nejlepší místo, kde můžu být, kým jsem.“ (K.)

Povolání z modlitby za misionáře

„A pak říkám: ‚Bože proč, proč jsi mě sem poslal, proč jsem tady?‘ Opravdu, bylo hodně situací, kdy jsem řekl: ‚Prostě ne, vracím se zpátky‘, řeknu: ‚Prohrál jsem, sorry, omyl‘. A vždycky mi Pán Bůh řekl: ‚Tohle to je to místo, kde máš být‘.“ (V.)

Vnitřní puzení a rozhovor s Duchem svatým

„Měl jsem touhu někam vyrazit, ale říkal jsem si: ‚Jirko, uklidni se, uvěřil jsi před rokem a teď chceš jít někam na misi? Jsi příliš zapálený‘. A můj pastor mě taky uklidňoval, hezky mě zchladil, že jsem mladý ve víře. Ale když to řekl, zasáhlo mě to, šel jsem do modlitebni místnosti, kde jsem trávil noci, modlil se a plakal. A po té zkušenosti jsem si uvědomil, že to není normální, že za tím půjdu a aspoň zjistím, jestli jsou ty dveře otevřené, nebo ne.“ (J.)

Přirozená touha (důsledek obrácení) v kombinaci s nadpřirozeným Božím dotekem

Před tím, než přistoupím k závěrečné diskuzi, pokusím se, na základě této stručné analýzy, kdy jsem ke každému výroku připsal odpovídající komentář, o syntetické zhodnocení těchto několika výroků. Zaměřím se na to, jestli je možné najít u uvedených příkladů povolání českých misionářů nějakou společnou nit. Vystává zde několik zajímavých společných rysů:

- A. Každý misijní pracovník buduje svůj vztah s Bohem a je otevřený na to, že Duch svatý k němu / k ní mluví, často v rámci ztišení na modlitbě.
- B. Láska a soucit jsou klíčové. Když se Duch svatý dotýká a dá lidem určité břemeno nebo zlomené srdce pro konkrétní národ nebo skupinu lidí, oni jsou tehdy ochotni jít v radostné poslušnosti a bez starosti o budoucnost.
- C. Jedná se o kombinaci Božího a lidského. Duch svatý pracuje skrze nadané, výjimečné, ale také často obyčejně se jevící lidi.

4. ZÁVĚR: ZPŮSOBY POVOLÁNÍ DUCHEM SVATÝM

Z předchozích dvou částí (2.) a (3.) se dá vyvodit důležitý postřeh. Navzdory jednomu Duchu a jednomu úkolu budování Božího království, ke kterému Bůh povolává, Duch svatý pracuje poněkud jinak s každým budoucím misionářem nebo misionářkou. Jeho povolání a způsob komunikace se liší s ohledem na danou osobu a také na životní období, ve kterém se nachází.

Toto shrnutí se zakládá na sice poměrně limitovaných, leč obohacujících, poznatcích z četby Skutků apoštolských, dále pak na podnětech z četby misiologické literatury a z velké části ze zkušeností současných českých misionářů. Duch svatý povolává do mezinárodní misie těmito způsoby:

- A. Povolání na základě poslušnosti tomu, co lidé napsali inspirovaní Duchem svatým – Bibli. Misionář je osloven biblickým textem, případně mu je zprostředkován skrze kázání, domácí skupinku, misijní konferenci. Není zde prostor pro uvedení vyčerpávajících odkazů na odpovídající verše, zřejmě nejznámější jsou odkazy na Skutky 1,8 nebo Matouše 28. David Bosch uvádí zajímavý historický přehled biblických motivů pro misii (Bosch 1991: 339-340): v patristickém období to byl J 3,16, ve středověkém katolicismu L 13,23, za doby reformace Ř 1,16, během osvícenství jich bylo více: Sk 16,9, Mt 24,14, J 10,10 a od Careyho nadále nejvíce používané Mt 28,18-20. Biblické motivy jsou důležité, nicméně misiolog Peters upozorňuje, že nemáme dělat misii jen z toho důvodu, že je to zapsáno v Bibli a že samotné Velké poslání nedělá z křesťanství misijní náboženství. Podle něj je křesťanství takové díky Božímu charakteru a jeho záměru.⁴
- B. Povolání přímým Božím hlasem k danému člověku. Může se jednat o to, že Duch svatý zaznamenanatelně mluví, o sen, vidění, nápis napsaný na nebi nebo jinde, o nějaký očividný zázrak. Nebo pak o vnitřní puzení, přijetí lásky pro určitý národ, něco, co se nedá přirozeně vysvětlit.
- C. Povolání Duchem skrze někoho jiného. Například někdo, kdo danou osobu zná, nebo často kdo vůbec nezná, přinese slovo prorocství, poznání, sdílí biblický verš, případně slovo ujištění či povzbuzení.
- D. Povolání na základě potřeb. Podle statistik, na světě zůstává velký počet nezasažených národů a skupin lidí, které neslyšely evangelium (Winter et al., 2009). Zároveň mnozí lidé z papírově ‚zasažených‘ národů nikdy neslyšeli srozumitelné plné evangelium nebo je zde potřeba vyučování. Další jsou pohnuti k misijní práci kvůli hladu, nemocem nebo chudobě v jiných částech světa a zapojují se do humanitární a rozvojové práce – historicky se za misii považovala pouze evangelizace, nicméně v poslední době vystoupila do popředí holistická misie.⁵

---

⁴ „Neděláme misii kvůli Velkému poslání nebo protože je to zapsané na nějakém jiném místě v Bibli: Velké poslání nedělá z křesťanství misijní náboženství; křesťanství je takové díky Božímu charakteru a jeho záměrům“ (Peters 1972: 176). Můj překlad; originál: „*We don't do missions because of Great Commission of simply because it is reported in some other place in the Bible: The Great Commission does not make Christianity a missionary religion; it is such because of the character and purpose of God*“.

⁵ Slovo „holistická“ pochází z řeckého *holos*, celek nebo úplnost. Setkáváme se i s názvy jako *misión integral* (šp.) nebo *mission as transformation* (ang.) Tato celistvá misie v sobě zahrnuje jak rozbitý vztah s Bohem, tak rozbité vztahy mezi lidmi, zatížené utrpením a útlakem. Teologové Samuel a Sugden se zasazují za to, že to nejsou jen nerozvinuté země třetího světa, které potřebují transformaci, ale i západní společnost. Dále mluví o tom, že se

E. Povolání v důsledku okolností. Někteří přichází k misii „jak slepí k houslím“, na základě sledování zahraničních zpráv, seznámení se s někým, díky cestování apod. Seznam není určitě vyčerpán a je zřejmé, že častým případem je kombinace způsobů povolání, nejedná se čistě jen o jeden. Z předchozího přehledu vyplývá, že existují různé druhy povolání do mezinárodní misie a různé způsoby, jak Duch mluví k našemu duchu. K někomu Bůh mluví přímo, někdo jiný vidí Jeho jednání až při retrospektivním pohledu na svůj život. Někdo vyšel na misii na základě duchovního prožitku, někdo na základně procesu promýšlení.

Závěrem si dovolím, na základě poznatků z četby Skutků a výpovědi současných českých misionářů, tvrdit, že existují různé způsoby, jak Duch svatý mluví k našemu duchu a povolává lidi do služby v mezinárodní misii, bez nutnosti kvalitativní diferenciaci a vytváření hierarchie mezi nimi. Duch vane, kam chce, a existují skutečně různé způsoby, jakými povolává. Je nádherné vidět, že se to děje i v roce 2020 v misii z Česka.

---

většina dnešních církví začlenila holistický přístup do svého misijního programu a uvádí příklad dynamického letničního hnutí (Samuel & Sugden 2009).

Bibliografie

Primární zdroje:

Skutky apoštolské (překlad ČSP)

Čeští misionáři – transkripty interview z r. 2018 a 2019

Sekundární zdroje:

Bosch, David J 1991 *Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission*
Maryknoll, NY: Orbis Books

Černý, Pavel 2007 ‚Vztah teologie a misiologie: Misijní hermeneutika‘, příspěvek do
konference ‚Potřebujeme misiologii? Jestli ano, proč ji nevyučujeme a systematicky ji
nerozvíjíme?‘ Praha: Středoevropské centrum misijních studií, 20.6.2007

Moreau, A Scott et al. 2000 *Evangelical Dictionary of World Missions* Grand Rapids, Mich.:
Baker Books

Peters, George W 1972 *A Biblical Theology of Missions* Chicago: Moody Press

Samuel, Vinay & Sugden, Chris 2009 *Mission as Transformation: A Theology of the Whole
Gospel* Eugene: Wipf & Stock

Tennent, Timothy C 2010 *Invitation to World Missions: The Trinitarian Theology for the
Twenty-first Century* Grand Rapids, MI: Kregel Publications

Winter, Ralph D & Koch, Bruce A 2009 ‚Finishing the Task: The Unreached Peoples
Challenge‘ in RD Winter & SC Hawthorne eds. 2009 *Perspectives on the World
Christian Movement: Reader* Pasadena, CA: William Carey Library: 531–546

Wright, Christopher JH 2006 *The Mission of God: Unlocking the Bible’s Grand Narrative*
Nottingham: InterVarsity Press